

Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk zaprasza do korzystania z nowych kolekcji cyfrowych

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Utworzone w roku 1857 Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk powołało Bibliotekę dla potrzeb rozwijającego się miejscowego środowiska naukowego. Jej zaczątkiem stały się cenne dary przekazywane przez wybitnych Wielkopolan (Seweryna Mielżyńskiego, Stanisława Egberta Koźmiana, Teofila Mateckiego, Kazimierza Szulca, Gustawa Potworowskiego, Jana Konstantego Żupańskiego) oraz uczonych, pisarzy, artystów i wydawców z całej Polski. Donatorzy ofiarowali wówczas Bibliotece najwybitniejsze dzieła z literatury i nauki europejskiej od XV do XIX w. W zbiorach Biblioteki znajduje się około 340 000 woluminów – wśród nich ponad 15 000 starych

druków. Najcenniejsze zbiory książnicy stanowią stare druki, spośród których ponad 1400 wydano w XVI wieku. W Bibliotece znajdują się między innymi dwie pierwsze edycje dzieła Mikołaja Kopernika *O obrotach sfer niebieskich* (Norymberga 1543 i Bazylea 1566) oraz książka Józefa Strusia *O tętnie* (Bazylea 1555).

Program Dziedzictwo kulturowe, priorytet Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego

Program dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wpisal się w strategię działania Towarzystwa, które prowadzi ogólnie dostępną bibliotekę naukową. Stop-

niowa cyfryzacja jej zbiorów jest istotna nie tylko dla budowania w Polsce społeczeństwa informacyjnego. Dzięki digitalizacji tworzone są powszechnie dostępne repozytoria, a jednocześnie oryginalne zbiory można zachować dla następnych pokoleń czytelników. Udział w programie ministerialnym w roku 2015 umożliwił Bibliotece PTPN realizację zadania „Digitalizacja obiektów z historycznych kolekcji w zbiorach Biblioteki PTPN i ich udostępnienie”. W postaci cyfrowej udostępniliśmy w domenie publicznej 4500 obiektów z kolekcji ikonograficznej oraz czasopismo „Amtsblatt der Königlichen Regierung zu Posen = Dziennik Urzędowy Królewskiej Regencyi w Poznaniu” z lat 1864–1903, 1905–1910. Z owych 46

roczników z dodatkami pt. „Öffentlicher Anzeiger = Publiczny Donosiciel” można było dotychczas korzystać jedynie w czytelnicy Biblioteki PTPN.

O patronat medialny nad zadaniem Biblioteka zwróciła się do mediów lokalnych: TVP S.A. Oddział w Poznaniu, Wielkopolska Telewizja Kablowa SP. z o.o., a ponadto do redakcji periodyków „Więści Akademickie” i „Życie Uniwersyteckie”.

Jacek Malczewski i Piotr Hubal-Dobrzański (fot. A. Szubert, 1876)

Baza Ikonografii PTPN

Kolekcja ikonografii Biblioteki PTPN została zgromadzona po II wojnie światowej. Składa się głównie z obiektów dokumentujących historię, życie kulturalne, naukowe i społeczne Wielkopolski od 2. poł. XIX do XXI w. Zbiór aktualnie liczy 1184 jednostki, w tym około 9000 fotografii, druków albumowych, oryginalnych grafik i prac rysunkowych. Obiekty przedstawiają m.in. wizerunki sławnych Polaków (np. Hipolita Cegielskiego, Dezyderygo Chłapowskiego,

Augusta Cieszkowskiego, Stefana Garczyńskiego, Zygmunta Kraszińskiego, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Karola Libelta, Jacka Malczewskiego, Macieja Mielżyńskiego, Józefa Norblina, Heliadora Święcickiego, Wojciecha Trąmpczyńskiego i Wincen-tego Witosa). Ważną część zbioru stanowią powstałe w różnych okresach historycznych widoki budowli Poznania oraz Wielkopolski, niektóre ukazujące nieistniejące obecnie obiekty. Przykładem jest zbiór fotografii niezrealizowanych projektów budynków Powszechnej Wystawy Krajowej

w Poznaniu w 1929 r., a także kolekcja pocztówek ze zbiorami dawnego Muzeum im. Mielżyńskich, działającego w PTPN na przełomie XIX i XX w. Niektóre obiekty ze zbiorów ikonograficznych przedstawiają widoki różnych miejscowości w Polsce (np. Częstochowa, Kalisz, Kraków, Leszno, Warszawa) oraz za granicą (Belgia, Francja, Niemcy, Słowacja, Włochy).

Obok skanów poszczególnych jednostek w Bazie Ikonografii PTPN umieszczono opisy uwzględniające autora, tytuł, numer inwentarzowy (sygnatu-

rę), czas powstania, opis fizyczny oraz dane dotyczące uwiecznionych osób i obiektów.

Materiał ikonograficzny wybrany do digitalizacji można przeglądać za pośrednictwem strony internetowej Biblioteki PTPN (zakładka Cyfrowe kolekcje ikonograficzne).

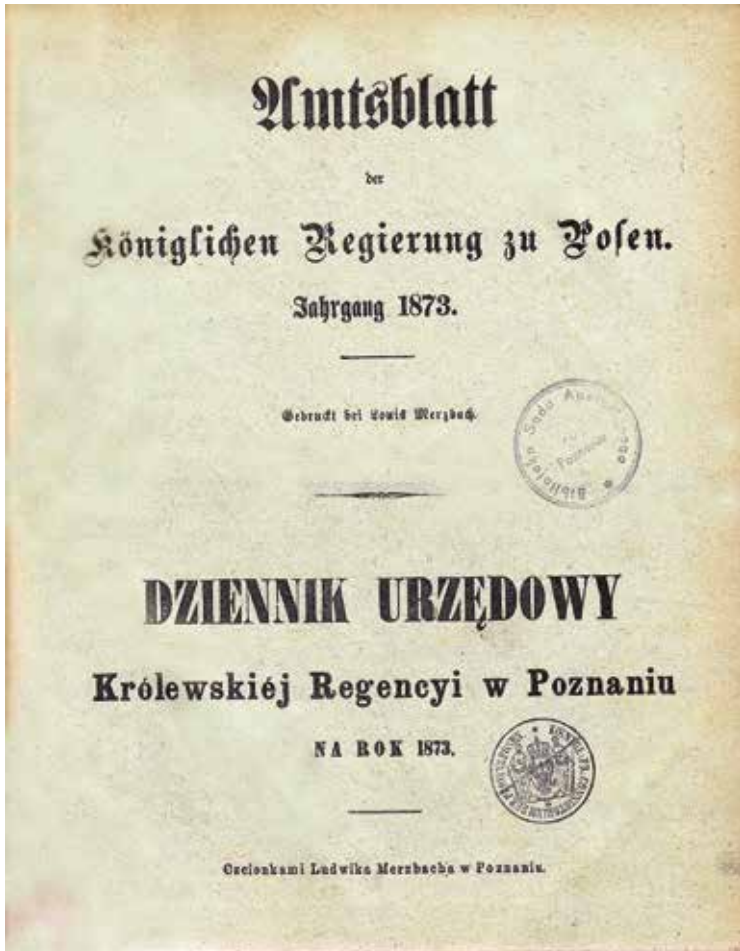
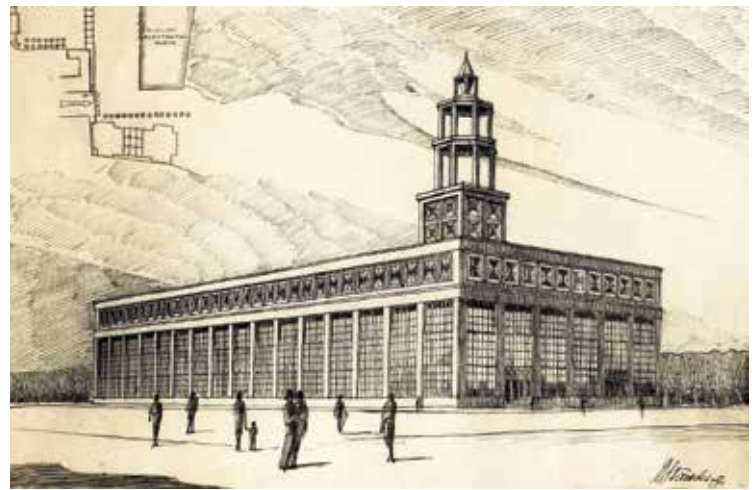
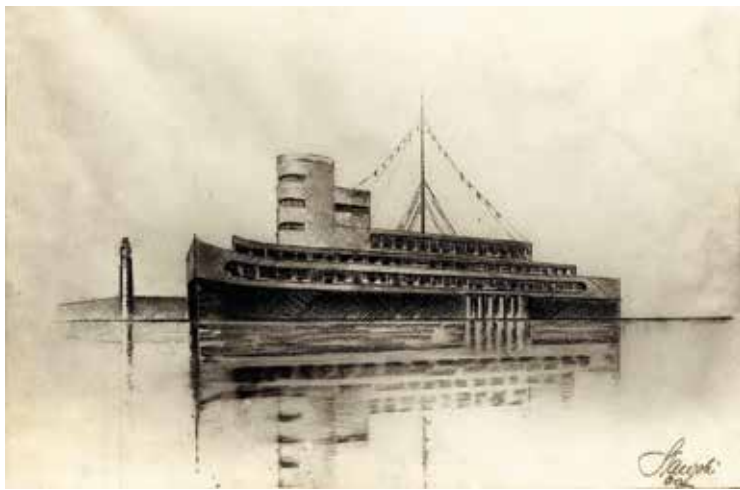

Po lewej: Rynek w Rakoniewicach na pocz. XX w.

Po prawej: wnętrze nieistniejącego kościoła ewangelickiego pw. Św. Piotra u zbiegu ulic Kryśiewicza i Półwiejskiej w Poznaniu

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu w 1929 r. Projekty autorstwa Rogera Sławskiego (od lewej) Pawilonu Morskiego i Pawilonu Elektrotechnicznego, które nie zostały zrealizowane. Po prawej: wózek z głową osła w Parku Rozrywki PWK.

Cyfrowa kolekcja „Dziennika Urzędowego Królewskiej Regencji w Poznaniu”

„Dziennik Urzędowy Królewskiej Regencji w Poznaniu” wraz z dodatkiem, czyli „Publicznym Donosicielem” ukazywał się w latach 1816-1919. Czasopismo drukowano w Poznaniu w Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki.

Do roku 1875 redagowano pismo równoległe w językach niemieckim i polskim, choć więcej było oczywiście było tekstów po niemiecku. W „Dzienniku” były to głównie rozporządzenia Jego Królewskiej Mości dla całego kraju oraz informacje dotyczące innych rejonów niż Wielkie Księstwo Poznańskie. Natomiast w „Donosicielu” umieszczano bardziej urozmaicone wiadomości

niż w „Dzienniku”, czasami wręcz zaskakujące. Oprócz listów gończych za osobami poszukiwanymi z różnych powodów (m.in. kradzieży, oszustwa, morderstwa, pojedynku, tułactwa i prostytucji), informacje o znalezionych zwłokach z dokładnym opisem wyglądu nieboszczyka, ogłoszenia o licytacjach majątków, wiadomości „gieldowe”, ogłoszenia osób prywatnych i wiele, wiele innych. Niektóre z ogłoszeń – np. licytacje, listy gończe, rozdzielność majątkowa – powtarzano kilka razy.

Czasopismo „Dziennik Urzędowy” zostało opublikowane w kolekcjach wydzielonych Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej. Zasoby czasopisma będą również dostępne za pośrednictwem Federacji Bibliotek Cyfrowych oraz Biblioteki Europeana.

Poznań, dnia 13. Marca 1865.
Król. sąd powiatowy. I.
 Właściciele nieznanymi następujących przedmiotów: torby skórzanej damskiej, która wraz z szaską, szczotką, 2 koszulami, 2 kaftanikami, 3 chustkami do nosa i kawałkiem materii w nocy z 3. na 4. Września 1863 na podwórzu probostwa w Lutogniewie znaleziona została; 15 sgr., które za proszczaka w początku Września 1863 na drodze zwirowej z Koźmina do Pleszewa prowadzącej znalezionego, wzięto; pierścienia podobno złotego, który w Koźminie w Listopadzie 1863 znaleziono; pieniądze zebranych za proszczaka znalezionego w Koźminie na dniu 30 Listopada i za proszczaka znalezionego tamże na d. 11. Grudnia 1863 w ilości 17 sgr. 3 fen. dotycząco się 4 sgr. 3 fen.; dwóch der końskich znalezionych tu w Krotoszynie na błoniu w Grudniu 1862; pieniądze zebranych za znaleziony na dniu 11. Października 1863 na trakcie z Rozdrażewa do Dobrzycej prowadzący, miech i 1½ szefla jęczmienia w nim się znajdujący, w ilości 21 sgr.

Przykłady urzędowych ogłoszeń w „Publicznym Donosicielu”: rejestr rozmaitych zgub z roku 1865 (po lewej) oraz zaporowiedz konfiskaty karabinów ukrytych na terenie Wielkopolski najprwniej przez powstańców styczniowych (po prawej).

Königliches Kreisgericht I.
 Dnia 28. Października 1863. znalazło wojsko w Xiążu konsystujące w boru do wsi Włoskiejewek tutajszego powiatu należącym, w rozmaitych kupkach pod gałęziami ukryte 97 karabinów.
 Wzywamy właściciele karabinów tych, aby w terminie **dnia 29. Listopada r. b.** przedpołudniem o godz. 11. przed dyrektorem podpisanego sądu, w sali posiedzeń wydziału pierwszego wyznaczonym, prawa swe własności do rzeczonych karabinów udowodnili, w przeciwnym razieby takowe postradali.